

последствия за допущенные нарушения закона будет претерпевать следователь, поскольку интересующие защиту обстоятельства обязательно должны быть им выяснены и проверены. Если ходатайство, подлежащее удовлетворению, останется нереализованным, то утверждаемые в нем факты (например, алиби) будут считаться существующими, пока не будет доказано обратное. А это означает, что следователю необходимо заново произвести следственное действие и получить надлежащее доказательство, а при невозможности – принять благоприятное для обвиняемого процессуальное решение, т.к. неустранимые сомнения толкуются в его пользу (пп.8 ст.77 Конституции РК). Другой вопрос – вопрос предвзятого отношения к подзащитному со стороны обвинителя и часто со стороны суда, выражающийся в том, что версии обвиняемого и защитника не принимаются во внимание, игнорируются, к ним не прислушиваются и поэтому вполне понятно желание адвокатов, чтобы в деле было как можно больше оправдательных доказательств, позволяющих полностью или частично нейтрализовать чей бы то ни был обвинительный уклон, но это уже проблема соответствующих госорганов и их должностных лиц, осуществляющих уголовное преследование и правосудие. Следовательно, вопрос не в положениях закона. А в его правильном применении.

При этом недопустимым оправдательное доказательство становится в силу не формального, а существенного нарушения закона.

Таким образом, асимметрия правил допустимости доказательств не соответствует законодательству РК, а поэтому ее применение в уголовном судопроизводстве неприемлемо.

1. Уголовно-процессуальное право Российской Федерации: учебник / отв. ред. П.А. Лупинская. – М.: Юрист, 2006.
2. Семеняко Е.В. Предисловие к работе Ю.В. Корневского, Г.П. Падвы. Участие защитника в доказывании по новому уголовно-процессуальному законодательству: Практическое пособие. – М., 2004.
3. Ожегов С.И. Словарь русского языка. – М., 2007.
4. Петрухин И.Л. Теория доказательств в советском уголовном процессе. – М., 1973.
5. Уголовный процесс: учебник для вузов. 2-е изд. / под ред. А.В. Смирнова. – СПб.: Питер, 2006.
6. Башкатов Л.Н., Безлепкин Б.Е. и др. Комментарий к Уголовно – процессуальному кодексу Российской Федерации (постатейный) / отв. ред. И.Л. Петрухин. – 6-е изд., перераб. и доп. – М.: ТК Велби, Изд-во: Проспект, 2008.
7. Криминалистика: учебник для вузов / под ред. Р.С. Белкина. 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Норма, 2005.
8. Белкин А.Р. Теория доказывания в уголовном судопроизводстве. – М.: Норма, 2007.
9. Научно-практический комментарий к Уголовному кодексу Российской Федерации / Под общ. ред. В.М. Лебедева. Науч. ред. В.П. Божьев. 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Спарк, 2004.
10. Теория государства и права: курс лекций / под общ. ред. Н.И. Матузова и А.В. Малько. 2-е изд., перераб. и доп. – М., 2004.
11. Власов А.А., Куксин И.В. Адвокат в судопроизводстве. – М.: Норма, 2006.
12. Лобанова А.П. Правоотношения адвоката – защитника со следователем и лицом производящим дознание. – М., 1994.
13. Рыжаков А.П. Защитник в уголовном процессе: научно-практическое руководство. – М.: Экзамен, 2007.
14. Халиков К.Х. С позиции защиты прав и свобод / Казахстанская правда. – 24 июня 2003 г.
15. Пашин С.А. Доказательства в российском уголовном процессе: состязательное правосудие // Труды науч.-практич. лаборат. – М., 1996. – Ч. II.
16. Корнеевский, Г.П. Падва Там же.
17. Кудрявцев В.Л. Процессуальные и криминалистические основы деятельности адвоката – защитника в российском уголовном судопроизводстве. – М.: Юрлитинформ, 2006.
18. Капинус Н.И. Процессуальные гарантии прав личности при применении мер пресечения. – М.: Буквевед, 2007.

**

In the given scientific article problems of participation of the defender in formation of evidentiary base on criminal case are considered.

***

Осы ғылыми мақалада қылмыстық іс бойынша қорғаушының дәлелдеуге қатысуының проблемалары қарастырылған.

Ә.Қ. Мұйденова

КЕДЕН ТӨЛЕМДЕРІ МЕН АЛЫМДАРЫН ТӨЛЕУДЕН ЖАЛТАРУДЫ ЖАСАУДЫҢ ЖАҒДАЙЛАРЫ МЕН ТӘСІЛДЕРІ

Кеден төлемдері мен алымдарын төлеуден қылмыстық жалтару жағдайларын баяндаудың теориялық негіздері болып оның түсінігі мен мазмұнына криминалистердің көзқарастары табылады. Үлкен тәжірибелік мәні бар маңызды теориялық жағдайлар қатарына мыналарды жатқызуға болады.

Қылмыс оқиғасы оның барлық фазаларында, тікелей оның алдында жүзеге асырылатын қылмысқа дайындық, қылмыс оқиғасынан кейін жүзеге асырылатын жасалған іс-әрекеттің іздері мен өзге де объектілерін жасыру нақты жағдайларда, уақытта, табиғи климаттық факторлардың көрініс табу жағдайында, тұрмыс пен өндірістік қызметте және т.б. жағдайларда өтеді.

Бұл шарттар түрлі дәрежеде қылмыс жасау жағдайларына ықпал етеді. Олар тәуелсіз не қылмысқа қатысушылардың еркі бойынша қалыптасады және негізінен белгілі бір сыртқы ортаны және объективтік шындықтың кейбір басқа факторларын сипаттайды.

Кеден төлемдері мен алымдарын төлеуден жалтарудың негізгі жағдайлары болып тауарларды кеден шекарасы арқылы өткізудің шарттары мен тәртібі, кеден шекарасының, көлік жолдарының елді мекендердің орналасуының аумақтық кеңістіктік факторлары, кеден төлемдерін төлеу мен кедендік рәсімдеу тәртібі, кедендік бақылауды жүзеге асырудың нысаны мен дағдысы табылады.

Бұл факторлар географиялық ерекшеліктер, заң, кеден органдары жұмысының нақты аймақтағы жинақталған тәжірибесі негізінде қалыптасады.

Біздің ойымызша, кеден төлемдері мен алымдарын төлеуден жалтаруды жасау жағдайларын криминалистік сипаттама элементі ретінде қоршаған ортаның заттық, технологиялық, кеңістіктік, уақыттық шарттарын сипаттайтын объектілер, құбылыстар, процестер туралы мәліметтер жүйесі ретінде, бұндай шарттарда адамдар арасындағы әлеуметтік-экономикалық, құқықтық және психологиялық қатынастар және өздерінің арасындағы өзара байланысты және қылмыс жасаудың оны дайындау, жасау және жасыру кезіндегі жағдайларын айқындайтын объективтік шындықтың басқа да факторлары ретінде анықтауға болады.

Кеден төлемдері мен алымдарын төлеуден жалтаруды жасау кезіндегі жағдайлардың объективтік факторы болып сыртқы және ішкі нарық арасындағы тауар қозғалысы (жасанды этап) формалды болып табылады. Аталған ұғым түрлі мемлекеттегі субъектілер арасындағы тауар, құрал, заттарды өткізумен байланысты кез келген жағдайды суреттеп беруде қолданылуы мүмкін, сондықтан ол кедендік рәсімдеу кезеңі ұғымына қарағанда кеңірек.

Әкелуге қатысты тауар қозғалысының кезеңдері мынадай:

1) ішкі нарықтағы тауар айналымы.

Онда ол өндіріледі, буып-түйіледі, тиеу жүргізіледі, тауарларға ілеспе құжаттар рәсімделеді және т.б. Шетелдерде сатып-сату шартының өзі жиі рәсімделеді. Бұл кезең тауарды өткізетін шынайы тұлға кім болып табылады, сол фактіні анықтау үшін маңыздырақ.

2) кедендік шекарадан өту.

Тәжірибе көрсеткендей, кеден шекарасы, өзіндік сипаты бойынша, – Қазақстан Республикасының кедендік аумағының шектерін белгілейтін сызық пен осы сызық бойынша өтетін вертикальді бет.

Кеден кодексінің 7-бабына сәйкес, тауарлар мен көлік құралдарын Қазақстан Республикасының кедендік шекарасы арқылы өткізу – тауарлар мен көлік құралдарын халықаралық почта жөнелтімдерімен жіберуді, құбыр тасымалы мен электр беру желілерін пайдалануды қоса алғанда, кез келген тәсілмен Қазақстан Республикасының кедендік аумағына әкелу немесе Қазақстан Республикасының кедендік аумағынан әкету жөнінде іс-әрекеттер жасау болып табылады.

Тауар Қазақстан Республикасының кеден аумағына құрлық арқылы (теміржолмен, автомобиль транспортымен, құбыр тасымалы және электр беру желілерімен), сумен (кемемен), әуе кеңістігімен (ұшақпен) келеді.

3) тауар жеткізілімі.

Бұл кезеңде тауар ішкі кеденге жеткізілуі керек және оны кедендік рәсімдеу (декларациялау) үшін уақытша сақтау орындарына орналастырылуы керек. Тауар оны орналастырушы тұлғаның өзімен немесе шарт бойынша тасымалдаушымен (көлік ұйымдарымен) жеткізіледі. Соңында жеткізілген тауар тапсырылуы, ал оған қатысты құжаттар кеден органдарына табыс етілуі тиіс.

4) уақытша сақтау.

Жеткізілім тәртібі кедендік рәсімдеу аяқталғанға дейін арнайы жабдықталған ғимаратта кедендік бақылауда болу үшін тауарларды уақытша сақтау орындарында орналастырумен аяқталады.

5) кедендік рәсімдеу.

Тауарларды жөнелтуші немесе алушы орналасқан кеден органдарының қызмет аумағында жүргізіледі. Ол тауарды өткізуші тұлғаның немесе кеден брокерінің кедендік төлемдер төлеу, тауар немесе оның меншік иесі туралы қосымша құжаттарды табыс етуі және кедендік төлемдер бойынша жеңілдіктер беру, кедендік қарау өндірісі туралы декларация тапсыруынан тұрады.

Осы кезеңде жүргізілетін екі негізгі процесс мыналар:

а) құжаттық бақылау;

б) қарау.

Кедендік рәсімдеу тауарларды арнайы кедендік режимге орналастырумен аяқталады. Бұл жазбасы бар сәйкес кедендік мөртанбалар арқылы, тауарға қатысты кедендік, тауарлы-көліктік немесе басқа да құжаттарға жеке номерлік мөртанбалану арқылы жүргізіледі.

б) тауарды көлік ұйымдарынан, уақытша сақтау қоймаларынан алу, егер бұл заңмен талап етілсе, тауарды мемлекеттік органдарда рәсімдеу (ІД ЖПБ автомобильдері) және т.б.

7) ел ішіндегі тауар айналысы.

Бұл сату, қайта сату, тұтыну, жою және т.б.

Тауарды алу және бухгалтерлік есеп үшін бастапқы негіз болып алдыңғы кезеңдердегі алынған немесе куәландырылған құжаттар табылады.

Тауар кедендік төлемдер немесе арнайы кедендік режимдердің талаптары бойынша берілген жеңілдіктерді бұзу кезінде де айналымда жүреді.

Кеден төлемдері мен алымдарын төлеуден жалтаруға байланысты барлық қылмыстық іс-әрекеттер тауарлардың аталған кезеңдерінен өтуі кезінде пайда болатын жағдайлармен байланысты. Кедендік төлемдерді төлеуден қылмыстық жалтаруды жасау жағдайы деп тауар қозғалысының белгілі бір кезеңіндегі қылмыстық іс-әрекеттің тәсілдеріне ықпал жасайтын объективтік және субъективтік факторлар жиынтығын айтамыз.

Ол тауарларды кедендік шекара арқылы өткізу мен оны кедендік рәсімдеудің бекітілген тәртібімен анықталады.

ҚК 214-бабы бойынша қылмыс тәсілі осы сияқты қылмыстарды жасырудағы іс-әрекетпен әрқашанда байланыстылығымен ерекшеленеді. Қылмысты жасыру элементі уақыты мен ниеті бойынша қылмыстың өзінің алдында жиі жасалады.

Кеден төлемдері мен алымдарын төлеуден жалтарудың негізгі саласы Қазақстанға тауарды Ресей, Қырғызстан, Украина және Белоруссиядан әкелу болып табылады. Бұл тауарға әкету бажының көбісінің ауыстырылуымен, сонымен бірге Қазақстанның ТМД-ның Кеден одағына кіруімен түсіндіріледі.

Тауар қозғалысының кезеңдері пайда болған криминалдық жағдаяттармен әділ детерминделген, олардың әрқайсысынан құрылған жағдайды қалыптастырады.

ҚК 214-бабы бойынша қылмыстарды сәтті тергеу үшін делдалдығымен кеден төлемдерін төлеуден жалтару немесе жасыру болған қай кезеңде әрекет (әрекетсіздік) жасалғанын дұрыс болжау төтенше маңызды болып табылады.

Ары қарай, мүмкін болатын байланыстарды пайдалана отырып бірінші, жақын мақсаты кеден шекарасынан өтудің орны мен уақытын дәл анықтау болуы тиіс типтік пікірлерді қалыптастыру және тергеу бағытын анықтау қажет. Бұл тауар өткізген тұлғаны анықтауға және төленбеген кеден төлемдерінің мөлшерін дәл есептеуге мүмкіндік беруі тиіс. Нақты кезеңдегі анықталған жағдай мен пайда болған жағдайларға байланысты өндірісі бұндай жағдайда қажетті болып табылатын тергеу әрекеттерінің нақты кешені ұсынылуы мүмкін.

Кеден төлемдері мен алымдарын төлеуден жалтаруды жасаудың жағдайын зерттеуге кеден шекарасы арқылы тауар өткізілген уақыт, жер, өткізуші тұлғаны анықтау қызмет етеді.

Шынайы жалтару республикалық бюджетке қаржының түспеуінен және бұл фактіні жасырудан немесе әрекет сияқты әрекетсіздік арқылы да көрінетін төлеу міндеттілігінен тұрады. Кеден төлемдері мен алымдарын төлеуден жалтару тәсілдері, мақсаты есептелінген соманы төлеу фактісін жасыру болып табылатын түрлі тәсілдер мен дағдыларды үйлестіру жолымен ел нарығына тауарлар қозғалысының мемлекет бекіткен этаптарымен (кезеңдерімен) тауар алып өтудің дұрыс, нормалы заңды тәртібінен жалтарудан тұрады.

Тауар қозғалысының белгілі бір кезеңіндегі кеден төлемдері мен алымдарын төлеуден жалтарудың қабылданған тәсіл белгілері бойынша эмпириялық мәліметтерін зерттеу негізінде жалтарудың мынандай тәсілдері пайда болды:

1) кедендік рәсімдеу кезінде берілген жеңілдік шарттарын бұзумен байланысты тәсілдер:

Сенімхат арқылы басқа тұлғаларға жеңілдік шарттарын бұзуға

а) жеке тұлғаның кедендік ескертпесіз басқа тұлғаға сенімхат арқылы тауарды жеңілдік шарттарын бұзумен және бұндай жағдайда тиісті кеден төлемдерін төлеуді беруі;

б) бұндай тауарларды жеңілдік шарттарын бұза отырып сатып алу-сату шартын рәсімдеумен, құжаттардағы жалғандық арқылы басқа тұлғаға сату.

2) Кеден режимі талаптарын сақтамау (тауар және көлік құралдарының мәртебесін айқындайтын ережелер жиынтығы).

Бұл тәсілдердің ұқсастығы сол, кеден төлемдерін төлеу міндетінен пайда болатын іс-әрекеттер, яғни кеден режимі талаптарын немесе берілген жеңілдік шарттарын орындамау тауар шығарудан, арнайы кедендік режимде орналастырудан кейін жасалады.

Бұл тәсілдердің әртүрлілігі қылмыскерлердің тауарларды орналастыру кезінде кеден төлемдерінің аз мөлшері төленетін қазыналық емес деп аталатын кедендік режимдерді пайдалануы кезінде пайда болады:

а) тауардан мемлекет пайдасына бас тарту режимін сол тауарлардың жалған тұлғалар арқылы келесі сатып алумен рәсімделуі;

б) тауардың кері импорт режимінде рәсімделуі (егер отандық ерте әкетілген тауарлар кері әкелінсе), бұндай жағдайда отандық үшін шетел тауарлары беріледі;

в) тауардың кері экспорт режимінде рәсімделуі (әкелінген шетелдік тауарларды Қазақстан Республикасынан кері әкету), шындығында жүзеге асырылмайтын, ал тауарлардың ел ішінде жүзеге асырылуы.

г) жүзеге аспайтын, ал тауар шындығында Қазақстанда қалатын тауарлардың транзит режимінде рәсімделуі;

д) тауарларды кеден органдарының келісімінсіз және кедендік төлемдерді төлеместен беретін тауарлардың кеден қоймасы режимінде рәсімделуі.

3) Кеден төлемдерін есептеуге негіз болатын сенімсіз мәліметтерді табыс етумен байланысты әрекет-тәсілдердің бесінші тобын құрайды:

а) тауардың шыққан елі, тауардың кедендік атауы туралы сенімсіз мәліметтерді табыс ету;

б) кодтың өзгеруі мен кеден төлемдерін азайтуға әкеп соқтырған тауардың кеден органдарына кешігумен табыс етілуі;

в) шекара арқылы тауар өткізуші тұлғаның мәртебесі туралы (жеке тұлға мәртебесі туралы), кедендік төлем бойынша жеңілдіктер алу үшін сенімсіз мәліметтерді табыс ету;

г) тауардың саны мен сапасы, оның өзіндік құны туралы сенімсіз мәліметтерді табыс ету;

д) ішкі кедендік органға бір тауарды басқа түрдегі тауар ретінде табыс ету немесе қарау кезінде тауарды жасыру.

1) Кеден органдары арасында тауарларды тасымалдау кезіндегі жеткізілмеушілік :

а) шекарадан ішкі кеденге тауардың кезекті декларациялаусыз жеткізілмеуі;

б) басқа кеден органында рәсімдеу үшін сол жаққа кезекті жеткізілмеушілік немесе қажетті соманы төлеуден жалтару арқылы рәсімдеу жүргізу үшін босатып алу;

в) тауарды уақытша сақтау қоймасына орналастырмай-ақ халықаралық жол тасымалы процедурасының аяқталуы;

г) тауарды уақытша сақтау қоймасына орналастырусыз халықаралық жол тасымалы процедурасының аяқталуы туралы жалған құжаттар;

д) Қазақстан Республикасынан тауарды шынайы түрде емес әкетуді кедендік бақылау арқылы жеткізілімді растау.

5) Тауарды уақытша сақтаумен байланысты тәсілдер:

а) жауапты сақтауда болған абадайсыз (қолайсыз) немесе тез бұзылғыш тауарларға заңсыз билік ету.

б) тауарды уақытша сақтау қоймасында орналастырмау;

в) тауарды көлік ұйымдарына уақытша сақтау қоймаларына орналастыру үшін алу.

б) Тауарды уақытша сақтау қоймаларынан ұрлау.

Батыл және ашуы қиын тәілдердің бірі. Қылмыскерлер шекарадан өту кезінде тауар туралы мәліметтер солай көрсетілгені соншалық дәл сол ассортимент пен кедендік құнды анықтау мүмкін болмай қалады, ал ішкі кеденде тексеруден кейін тауар саны мен сапасын дәл белгілеу мүмкіндігінің молдығы кеден төлемдерін дұрыс және толық есептеуге ықпал етеді немесе күмәнді декларациялауды анықтайды.

Жалтарудың сенімді белгісі болып қоймадан ұрланған тауарлардың саны, кедендік атауы мен құны сенімді белгісіз жағдай табылады.

Ары қарай кеден төлемдерін төлеуден жалтаруға бағытталған пайдаланылуы ҚК 214-бабымен емес, ҚК басқа баптарымен топталатын әрекеттер тәсілі немесе табуы өте қиын әрекеттер келеді.

7) Кедендік бақылауымен қатар декларацияланбау және кеден төлемдерін төлемеумен тауарды орналастыру.

8) Негізінде декларациялау салдарынан кеден төлемдері мөлшерінің төмендету болған құжаттарды алдап пайдаланумен тауарды орналастыру.

9) Мақсаты оны тәркіленген тауар ретінде төленетін кеден төлемі мөлшерінен аз бағамен сатып алу болып табылатын кеденмен контрабанданы ұстаудың жалған көрінісі.

10) Кеден ісі саласындағы әкімшілік және қылмыстық істер бойынша заттай дәлелдемелерді ұрлап кету.

11) Анықтау, алдын ала тергеу, сот органдарының лауазымды тұлғаларының заттай дәлелдемелерді – қылмыстың заттарын заңсыз беру.

Кеден төлемдерін төлеуден жалтарудың механизмі мен тәсілдері олардың диалектикалық негіздеріне – елдің ішкі және сыртқы нарықтары арасындағы тауар қозғалысы кезеңдеріне және бұл кезеңдердегі құжатталмасудың іс жүзінде қалыптасқан әдетіне байланысты екенін көрсетеді. Кезеңдер

жүйеге келтірілгеннен кейін қылмыстық іс-әрекеттің тәсілдері жеңіл жүйеленеді, қылмыстың іздік көрінісін табуға орын алатын болжау мүмкіндігі пайда болады.

Кеден төлемдерін төлеуден жалтару тәсілі төлеу міндеттерін, төлеуші тұлғаны жасыру немесе кеден төлемдері сомасын төмендету жолымен ішкі және сыртқы нарық арасындағы заңмен белгіленген тауар қозғалысы кезеңдері арқылы тауармен өтудің нормаланған және заңды тәртібінен жалтару немесе бұрмалаумен қорытындыланады.

***

В статье рассматриваются обстоятельства и средства уклонения от уплаты таможенных налогов.

***

In article circumstances and means of evasion from payment of customs taxes are considered.

Б.Т. Таджихнова

ОСОБЕННОСТИ СУДЕБНОГО РАЗБИРАТЕЛЬСТВА УГОЛОВНЫХ ДЕЛ ЧАСТНОГО ОБВИНЕНИЯ

Суд осуществляет судебную власть посредством уголовного судопроизводства, основанного на принципе состязательности и равноправия сторон. Этот принцип, прежде всего, означает строгое разграничение судебной функции разрешения дела, функции обвинения и защиты. В современных условиях суд занял центральное место в системе защиты прав и свобод человека и гражданина, ибо в соответствии с ч.1 ст.11 УПК РК «Правосудие по уголовным делам в Республике Казахстан осуществляется только судом», а согласно ч.2 ст.11 УПК РК «Никто не может быть признан виновным в совершении преступления, а также подвергнут уголовному наказанию иначе, как по приговору суда и в соответствии с законом». Кроме того, в настоящее время суд фактически остался единственным государственным органом, осуществляющим процессуальную деятельность по делам частного обвинения.

Стадия судебного разбирательства, будучи центральной стадией уголовного процесса, по делам частного обвинения приобретает особенно важное значение, поскольку предварительное расследование этой категории уголовных дел, как правило, не проводится; участие государственного обвинителя в судебном заседании ограничено законом; обнаружение и собирание сведений, в дальнейшем используемых в качестве доказательств, осуществляется в основном частными лицами – сторонами по делу.

Судебное разбирательство по этой категории дел осуществляется по общим правилам судебного производства с учетом особенностей, заложенных в соответствующей главе УПК РК (гл. 45).

Реформирование системы уголовного судопроизводства внесло серьезные коррективы, связанные не только с расширением перечня категории дел, по которым производство возможно в частном порядке, но и в целом с процессуальным порядком производства.

Основным участником производства по делам частного обвинения выступает частный обвинитель. На него возложена функция поддержания обвинения по уголовному делу на протяжении всего судебного производства. Частный обвинитель наделяется теми же процессуальными правами, которыми обладает в судебном разбирательстве государственный обвинитель (ч. 6 ст. 393 УПК РК). Обвинитель представляет доказательства вправе участвовать в их исследовании, излагать суду свое мнение по существу обвинения, о применении уголовного закона к подсудимому и назначении ему наказания, а также по другим вопросам, возникающим во время судебного разбирательства. Обвинитель в судебном заседании может изменить обвинение, если этим не ухудшается положение подсудимого и не нарушается его право на защиту, а также вправе отказаться от обвинения. Лицо приобретает статус частного обвинителя с момента принятия судьей жалобы к производству. Судья, согласно ч. 5 ст. 390 УПК РК, должен разъяснить права, предусмотренные статьями 76 и частями четвертой и шестой статьи 392 УПК РК.

Важнейшим процессуальным правом частного обвинителя является предоставленная ему законом возможность иметь представителя (ст. 80 УПК). Сам частный обвинитель, будучи не достаточно сведущим в юридических вопросах, не всегда в состоянии эффективно лично использовать имеющиеся у него процессуальные права. Представителями частного обвинителя могут быть адвокаты и иные лица, правомочные в силу закона представлять при производстве по уголовному делу его законные интересы.

Для назначения судебного заседания при наличии оснований судья в срок до семи суток со дня поступления жалобы в суд обязан вызвать лицо, в отношении которого подана жалоба, ознакомить его с материалами дела, вручить копию поданной жалобы, разъяснить права подсудимого в судебном